तदेतस्यासावाप्याऽन्तः अभिषवस्यान्ते आऽनं कर्तव्यमित्यर्थः · त्रयः पर्याया आवृत्तयो यस्यासौ त्रिपऽयः त्रयाणां पर्यायाणामन्ते सकृदाप्यायनं कर्तव्यमित्यर्थः ।

मत्या[1] ॥३॥ मतिरिह्ना तया · अस्मिन्नभिषवे इह्या प्रहरणं भवति यावता सोम ऋजीषभावं प्राप्नोति नीरसश्च · न पूर्वोक्ताभिषववत्प्रहारसंख्यानियमः तस्याश्रुतत्वात् । शेषमद्यादानादि सर्वं पूर्वोक्तमत्र भवति ।

पर्यायादिषु निग्राभ्यासेचनम् ॥४॥ पर्यायाणां त्रयाणामादयः पऽदयस्तेषु पऽदिषु पर्यायप्रारम्भे रसप्रच्युत्यर्थं निग्राऽचनं भवति · इति पूर्वः पक्षः । सिद्धान्तमाह ·

प्रथमे वा प्रभूत्वात् ॥५॥ प्रथमऽएव पर्याये निग्राऽचनं स्यात् · प्रभवन्ति प्रथमऽएव पर्याये सिक्ताः सर्वपर्यायेषु सोममाद्रीकिर्तुम् ।

निग्राभान्ते सरसानꣳशून्सम्भरण्याधवनीयेऽवधायाधूयाहरति ॥६॥ अत्रायं क्रमः · सर्वेषां हिरण्यबन्धनम् चतुर्णामद्यादानम् निग्राभ्यासेकः सोमं चतुर्धा विभज्य मा भेरिति प्रहरणम् मत्याभिषवः एवं पर्यायः इतस्ततः पतितं सोमं पुञ्जीकृत्य विश्रम्य पुनः प्रहरणादि द्वितीयः पर्यायः पुनः पुञ्जीकृत्य तृतीयः तत आप्यायनम् ततो होतृचमसेऽभिषुतान्सोमांशूनवधाय निग्राभवाचनं प्रागपागिति · निग्राऽन्ते निग्राभवाचनान्ते सऽसान्सोमांशून्सऽण्या सम्भरणसमर्थेनार्थाक्षिप्तेन पात्रेण कृत्वा आधऽनीयसंज्ञके कलशे सोदके अवधाय प्रक्षिप्य आधूय प्रक्षाल्य परिप्लाव्य निष्पीड्य[2] ततो निष्काश्य सम्भरण्यैवाहऽति आहृत्याधिषवणस्योपरि प्रक्षिपति · मानवे ततः सम्भरति प्रपीड्योन्नेताधवनीये परिप्लावयति प्रपीड्योन्नेताधिषवणे निवपतीति · सम्भ्रियतेऽभिषुतः सरसः सोमोऽस्यामिति सम्भरणी वारणं महत्पूर्णपात्रमिति तच्च परिप्लवातो भिन्नम् सम्भरणे संज्ञाभेदात् · परिप्लवा च द्रोणकलशात्सोमस्य ग्रहादौ ग्रहणार्था शाखान्तरे दर्शनात् ।

एवं द्विरपरम् ॥७॥ यथा एकवारं त्रिपर्यायोऽभिषव आप्यायनान्तो निग्राभवाचनसम्भरणयुक्त उक्तः एवं पूर्वोक्तसदृशमेवापरमुक्तादन्यद्विर्भवति वारद्वयमभिषवकर्म भवतीत्यर्थः ।

---

१) Thus MAB. मत्या वा १. २) ? ०ष्पायं B. ०ष्पोय A.